

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Derde druk.

Nr. 213.

A. HANS.

De IJslandvaarder

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

De IJslandvaarder

DE IJSLANDVAARDER.

I.

Moeder Anna zat in haar visschershut in De Panne te naaien. Nu en dan viel een traan op het grove goed dat in haar schort lag.

Binnen enkele dagen zou Léon, haar zoon, mee uit varen naar IJsland. En dan bleef hij zes maanden weg.

Dat vond moeder 't ergste niet. Ze was het als kind reeds gewoon geweest, dat vader en broeders allen visschers, lang afwezig waren.

Maar moeder Anna voelde angst voor het verre IJsland. Het kon ginder zoo geweldig stormen. En er bleven dikwijls visschersschepen.

Leon, een flinke knaap, trad binnen.

— Moeder, morgen moet ik naar den patroon gaan feesten, zei hij vroolijk.

— Morgen al ?

— Ja, moeder. Dinsdag vertrekken we. 't Is nu be-

paald. Om drie uur van Duinkerke. Gaat ge mee naar ginder ?

— Ja, Leon. Maar liever zou ik u thuis houden.

— Toe, toe, moedertje... Nu vader gestorven is, moet ik dubbel mijn best doen. En hier is zoo weinig te verdienen. Denk eens, ik kan van IJsland terug keeren met wel vijf honderd frank. (1)

— Maar de ongelukken !

— Moeder, ik heb geen zwarte gedachten ! Koo De Poorter heeft al veertien reizen naar IJsland gedaan. En Peter Caboor verdronk hier voor Nieuwpoort en was nooit naar IJsland geweest.

Leon Maes zou voor den eersten keer een groote reis doen. Hij diende echter al vier jaar op een sloep, die wel niet zoo ver in zee ging, maar ook reeds wat stormen doorstaan had.

De kinderen gingen vroeg mee om het brood te helpen verdienen.

Zoo wilde Leon zijn moeder opwekken.

Twee zusters, Celina en Mathilde, die in een hotel werkten, zouden moeder gezelschap houden.

Den volgenden dag begaf Leon zich met nog eenige Pannenaren, die op het zelfde schip zouden dienen, naar Chyvelde, waar de kapitein van de sloep woonde.

Chyvelde is het eerste dorp over de Fransche grens. De kapitein was een Franschman, maar sprak altijd

(1) In dien tijd verdienden de visschers weinig.

Vlaamsch, zooals alle menschen van zijn gemeente en andere plaatsen in 't ronde.

Dat deel van Frankrijk behoorde vroeger bij Vlaanderen en de oude taal is er nog blijven bestaan.

De Vlaamsche visschers die naar IJsland voeren, dienden op Fransche schepen van Duinkerke of Grevelingen.

Nu met de stoomsloepen duren de reizen niet lang meer. Thans varen er ook uit Oostende schepen heen.

Maar nog niet zoo heel lang geleden bleven de visschers zes maanden weg.

De kapitein gaf zijn mannen een maaltijd. Het was een gezellig feestje.

Maar gauw kwam de morgen van het vertrek.

Leon was al vroeg op. Maar toch stond moeder al beneden te werken... Ze hield zich goed.

Leon ontbeet en ging dan nog eenige bureu goeden dag zeggen.

Celina kwam ook uit haar slaapkamertje.

— Moeder, waarom zijt ge nu toch zoo droevig ? vroeg ze. Vader is ook dikwijls naar IJsland geweest en dan waart ge toch niet zoo triestig...

— 't Is waar ik zou veel flinker moeten zijn. Ik weet niet, wat ik heb... Ik zit met zwarte gedachten. 't Is of er een ongeluk zal gebeuren.

— Toe, toe, moeder... Zet dat uit uw hoofd !

— Kon ik maar !...

— Ge zult Leon ook nog bedroefd maken...

— Ik zal mijn angst voor hem verduiken.

Mathilde verscheen dan.

— Van avond zien we Leon niet meer, zei ze.

— Neen, dan is hij al een eind in zee, sprak moeder.

— En voor zoo lang ! hernam Mathilde.

— Maar moet ge nu moeder ook al droevig maken ? vroeg Celine. Zijn wij visscherskinderen ja of neen !

— Leon zou beter werk zoeken aan land ! Ik ben benauwd van de zee, beweerde Mathilde.

Leon kwam weer binnen en allen zwegen.

— Babbel maar voort, zei Leon vroolijk. 't Was over mij, hé ! Dat het zoo erg is naar IJsland te varen. Mathilde zou een landrat van me willen maken ! Bij den boer gaan werken, hé ! en altijd aan de zee denken ! Neen, neen, zuster, ge krijgt me niet achter de koeien ! Of ook steekt ge me niet in een metselaarspakje . . . Ik ben een jongen van de zee.

Leon sloeg zijn goede moeder de armen om den hals.

— Kom, kom, niet treurig zijn, sprak hij. Wat zal ik fier zijn, als ik vijf honderd frank in uw schoot gooi . . . Dan zult ge naasten winter niet benauwd moeten zijn van 't kwaad seizoen. En vader zal me uit den Hemel zegenen.

Moeder Anna veegde een traan weg, nu van ontroering.

— Brave jongen, zei ze.

Te negen uur vertrok het gezin. Celina en Mathilde

hadden vandaag vrij gevraagd, om hun broeder weg te brengen. 't Was vier uur te voet naar Duinkerke.

Leon sloeg zijn zak op den rug.

— We zijn weg ! sprak hij.

Andere Pannenaars met vrouwen, dochters, zonen, maakten den zelfden tocht. En 't werd een heel gezelschap op 't breede strand, langs de duinen.

't Was een zonnige Maartdag.

Van heel ver zag men het havenhoofd van Duinkerke en dan ook den vuurtoren.

Wat later onderscheidde men den dikken Sint-Elooitoren. St Elooi, de zendeling in Vlaanderen, had over veel eeuwen daar in de duinen een kerkje gesticht en daarom werd de plaats Duinkerke genoemd.

De Pannenaars kwamen voorbij het dorpje Zuid-Kote.

Daar stond eenzaam in de duinen een ouden toren.

— Kijk, zei Leon tot moeder en zusters, die toren is overgebleven van het oude Zuidkote, dat over twee honderd jaar onder 't zand bedolven werd. De toren bleef alleen boven steken. En het nieuwe Zuidkote ligt ver in het land.

Maar moeder hoorde nu niet gaarne verhalen van storm en verwoesting.

Haar hart was zoo bezwaard. 't Leek haar of ze haar zoon aan de wreede zee afstond.

O, vandaag was de zee kalm en bijna rustig als een vijver. En ze blonk in de zon.

Maar moeder Anna had de zee heel anders gezien,

wild en woest, en dan greep ze schepen en zeelieden en visschers, zooals ze zelfs gansche dorpen verslonden had.

Rond een uur kwamen de Pannenaars te Duinkerke aan.

In een herberg op de kade aten moeder, Celina, Mathilde en Leon de meegebrachte boterhammen op.

't Was hier erg druk vandaag. Alle visschers werden door familieleden weggebracht. 't Meest hoorde men Vlaamsch, want ook veel Fransche visschers van deze zijde spreken die taal.

't Werd dan tijd om naar het schip te gaan.

Moeder en de zusters begaven zich aan boord. Ze zagen de kooi waar Leon zou slapen en de kajuit. Leon toonde de vaten waarin men den kabiljauw zou verpakken, want om die visch voer men naar IJsland. Er was ook veel zout aan boord om de kabiljauw te bewaren.

En aan boord had men spek in de kuip, harde scheepsbeschuit, want in die zes maanden kwam men misschien niet of eenmaal slechts aan land, en er was dus geen kans naar een winkel te gaan.

Eens bij IJsland bleef er weinig tijd om te bakken of te braden, want ieder moest daar hard werken aan den visch.

— Zult ge goed op mijn jongen letten? vroeg moeder Anna aan den patroon.

— Ja, ja, oudje, wees maar gerust! Toe, maak u niet bang. Uw knaap ziet er al een flinken zeerob uit.

De mannen maakten alles gereed voor 't vertrek. Moeder en zusters stonden in den weg. Ze namen dus afscheid van Leon.

Moeder klemde haar jongen tegen zich. O, ze had hem willen mee terug nemen aan wal. Maar ze beheerschte zich en lachte door haar tranen heen.

— God beware u, mijn jongen, sprak ze.

— Tot over zes maanden, moeder. Ik zal veel aan u peinzen.

— En nooit uw gebed vergeten.

— O, neen, moeder.

Celina en Mathilde veegden ook aan hun oogen.

Moeder en zusters bleven dan aan de kaai staan.

Leon moest ook de handen uit de mouwen steken maar nu en dan riep hij iets tot de geliefden op de kaai.

't Was op alle schuiten beweeglijk. En eveneens langs de heele kade. Ook veel menschen van Duinkerke kwamen eens zien.

Alle sloepen waren bevlagd als voor een feest.

En daar vertrok de eerste schuit. Er werd gercepen. En de vrouwen, en de kinderen liepen mee op het havenhoofd, dat een heel eind in zee leidde. Ze wuifden zoo lang ze konden.

Nu was het de beurt aan « Jeanne-Marie », de sloep van Leon. De touwen werden losgegooid.

Leon kwam op de verschansing en stak nog de handen uit naar moeder.

— God beware je, mijn jongen, snikte vrouw Maes.

— Tot over zes maanden... dag moedertje, dag
Celine, dag Mathilde... Goed voor moeder zorgen.

Leon wuifde met de muts... En nu weiden er ook
tranen in zijn oogen... Als door een floers zag hij zijn
moeder. Ze was zoo klein en gebogen van het slaven
en zwoegen, toen ze met haar mand garnaal op haar

rug uren ver 't land introk, of op het akkertje werkte,
en zelfs in de kwaadste tijden bij de boeren.

O, wat had hij zijn moedertje lief.

De zeilen waren geheschen en als een vogel scheer-
de de schuit de haven uit.

Moeder, Celina en Mathilde stapten mee op het
havenhoofd. Ze deden Leon als uitgeleide.

De jongen zwaaide met de muts, zooals de anderen,
naar hun geliefden.

De sloep stak in zee. De menschen aan het eind van
het hoofd werden kleiner en kleiner. Ze leken dan nog
stipjes en eindelijk waren ze uit 't gezicht verdwe-
nen.

Slank rees de hooge vuurtoren op. De stad doezelde
weg.

De groote reis was begonnen.

De patroon deed een teeken. Allen zonken op de
knieën. Ze baden. Ze vroegen Gods bescherming voor
den tocht naar het verre IJsland.

Moeder, Celina en Mathilde waren naar de kaai
teruggekeerd. Ze gingen met vele vrouwen en meisjes
naar de kapel van Onze Lieve Vrouw der Duinen.
Daar baden ze eenigen tijd.

Toen namen ze de terugreis naar de Panne aan.

En toen zat Leon met een anderen visscher in 't ach-
teronder aan een net te werken.

Hij was toch wat bedrukt. De oude visscher zei ook
niet veel. Die liet een vrouw en negen kinderen thuis.

En 't was vreemd, zoo n eersten dag.
Maar dat zou wel beteren, als 't werk begon.

II.

't Was een eind in Augustus en men verwachtte de IJslanders terug.

Er waren al booten van Bretagne terug.

Zekeren avond kwam Celina uit het hotel naar huis met het nieuws, dat de eerste sloep van Duinkerke binnen was. Men had een goede vangst aan boord.

— Wie weet komt Leon morgen niet ! zei Celina.

— God geve het ! sprak moeder.

In al dien tijd had ze een brief gehad, meegebracht door een regeeringsschip dat naar IJsland geweest was. Leon schreef opgewekt, 't Was hard werken ginder, maar er werd veel kabiljauw gevangen. Een wonderlijke streek, schreef Leon. 't Is hier geen nacht nu. 's Avonds daalt de zon wel, maar als ze op de zee is gezonken, rijst ze weer. Donker is het nooit.

't Was nu drie maand geleden dat moeder dien brief ontvangen had.

Maar in deze maand zou Leon terug keeren.

Elken dag kwam er nieuws van booten, die te Duinkerke en Grevelingen binnen liepen. Maar nog geen Jeanne-Marie.

Augustus liep ten einde. Men vermiste nog twee booten : de « Jeanne-Marie » en de « Theodore ».

— Leon komt niet meer terug ! jammerde vrouw Maes. O, ik had er een voorgevoel van !

Mathilde en Celine spraken haar moed in. En ook geburen zeiden dat de booten vertraagd zouden zijn.

Zekeren namiddag hoorde moeder Anna een hond blaffen. Ze wist dat Klara van den vischhandelaar er was. Die bezocht haar dikwijls. Ze ging met haar trouwen Bello uit.

En ja, Klara trad in de hut. Ze zag er ernstig uit.

— Ge hebt nieuws van Leon, zei moeder, slecht nieuws !

— Ge moogt niet schrikken, sprak Klara...

— O, zeg het maar...

— Moeder Anna... 't is wel erg...

— Leon is dood, niet waar !

Klara knikte.

— O, is er nu zekerheid ?

— Vader heeft een brief gekregen uit Duinkerke... De Theodore bleef met de Jeanne-Marie 't laatst rond IJsland, omdat er aan de Jeanne-Marie wat te herstellen was. Die van de Theodore hielpen. Ze werden door een storm verrast en vaneen geslagen. De Theodore weerstond den storm.

— En de sloep van mijn jongen niet !

— Helaas neen... De Theodore heeft er wrakhout van opgevischt.

— En al de mannen verdronken ! Mijn brave Leon ook !

Moeder Anna barstte weer in tranen uit.

— Zoo'n goede zoon ! kloeg ze. Voor mij is hij naar ginder gegaan ! Om geld voor me te verdienen ! Hij wilde me aan een beter leven helpen. O, ik had hem hier moeten houden... Leon, toch, mijn beste Leon. Nooit zie ik hem terug.

Met innig medelijden stond Klara bij de zoo diep bedroefde vrouw.

— Is de Theodore binnen gekomen ? vroeg moeder Anna.

— Ja, te Greveningen. Er was een kennis van vader aan boord., Janssoone van Chyvelde. Hij heeft vader geschreven.

Moeder Anna spelde den brief, maar weer kwamen de tranen.

— O, Klara, ga om Celina en Mathilde ! Weten ze 't al ?

— Neen... ik ben eerst naar u gekomen...

— O, haal ze... We moeten nu samen zijn.

Wat later kwamen Celina en Mathilde schreiend binnen. Ze omarmden hun moeder en gedrieën weenden ze om den verdronkene die daar aan IJsland zijn graf in de golven gevonden had.

Er was nog in andere gezinnen rouw om achtergebleven mannen.

Men schreef in de dagbladen dat IJsland weer offers geeischt had.

Twée weken later had een uitvaartdienst voor de IJslanders plaats te Adinkerke. Moeder Anna en haar dochters gingen er door de duinen heen.

Vrouw Maes was nog ouder geworden... En de smart lag op haar gelaat geprent.

't Kerkje was stampvol. Ieder had medelijden met de familie der slachtoffers.

Daarna werd er geld ingezameld. Moeder Anna ontving ook een som. 't Was goed voor den Winter.

Maar wat gaf ze om geld. Ze weende elken dag om haar braven jongen. En verbitterd keek ze soms naar de wreede zee.

III.

't Was een Novemberdag. De wind huilde om de hut van moeder Anna. De zee loeide. Mathilde en Celina waren naar het dorp. Ze hadden er altijd werk.

Vrouw Maes zat alleen... 't Zou gauw donker zijn. Dan kwamen de meisjes thuis. Moeder verlangde altijd naar het uur. Ze voelde zich benauwd door de eenzaamheid.

Ze zat nu bij den haard en keek in de vlammen. En 't was of ze daar een zinkend schip zag en haar jongen die uit de golven zijn armen naar haar toe stak.

Ze hoorde nu een hond blaffen.

— Klara komt, mompelde vrouw Anna. Ja, dat brave meisje bezoekt me dikwijls. Ze wil me troosten... Maar ze kan me mijn jongen niet terug geven...

Klara stak de deur open, Bello sprong binnen. En

de brave hond likte moeder Anna de handen. 't Was of het goedige dier ook deernis had met vrouw Maes.

— Goeden dag ! groette Klara. Boos weer, moeder Anna. Maar goed nieuws...

— Welk nieuws ?

Vrouw Maes begon over heel haar lichaam te beven.

— Klara... Klara... wat is er... stamelde ze... Toch niet van Leon... het kan niet...

— Moeder Anna wees maar kalm... en toch heel blijde... Er is goed nieuws... Leon is niet dood...

— Maar Klara...

Moeder Anna greep het meisje bij den arm.

— Leon niet dood... snikte ze. O, vertel alles.

— Hij en Camiel Lerberge zijn gered geworden.

— God zij geloofd ! Maar is het waar ? kan het zijn ?

— Ja, ja, moeder Anna... het is zoo...

— O, hoe weet ge het ?

— Ze zijn te Duinkerke aangekomen.

— Leon ?...

— Ja, moeder Anna...

— Wie heeft hem gezien ?

— Ge gelooft me toch wel...

— Ja, ja... maar 't is al zoo vreemd ! O, Leon leeft nog... Ik droom toch niet, als laatst in dien nacht, toen ik meende, dat hij binnen kwam...

— Nu is 't waarheid... Leon zal komen... De Jeanne-Marie is vergaan...

— Zijn al de mannen gered ?

— Neen... dat ware nog beter nieuws geweest. Leon en Camiel Lerberge waren aan den mast geklemd. Ze dreven rond en ze zijn opgepikt door een Deen... Ze zijn ziek geweest, ergens in een hospitaal in Denemarken en nu teruggekomen met een stoomboot van ginder. Ze waren te ziek om te schrijven... Maar ze kwamen veilig te Duinkerke aan en eigenlijk zijn ze al verder moeder Anna.

— Al verder, Klara ?

— Zult ge niet verschieten, als ik u zeg, dat Leon al in De Panne is.

— Leon in De Panne, stotterde vrouw Maes. O, waar, waar ? Hebt gij hem gezien ?

— Ja, moeder Anna. Hij is eerst bij vader gekomen opdat ge niet te veel zoudt verschieten. En ik kwam u voorbereiden... Celina en Mathilde waren te ontroerd om het te doen. Ze zijn bij hun broer...

— Waar ?

— Hier in 't duin... Kalm blijven, moeder Anna.

Klara deed de deur open. Ze wenkte...

En daar kwam Leon en viel moeder om den hals.

En vrouw Maes kon niet spreken, maar ze klemde haar armen om haar jongen en weende van vreugde...

't Duurde een tijd eer allen eindelijk wat kalmer neer zaten. En nu vertelde Leon zijn lotgevallen.

Ja, hij was den dood nabij geweest. De Jeanne-Marie verging in den geweldigen storm.

Een hevige stortzee nam de sloep op en smet ze weer neer en alles kraakte en sloeg uit elkaar.

— Ik lag in zee, vertelde Leon. Maar ik kon den mast grijpen, die nabij dreef. Camiel Lerberge hing er ook aan. De anderen hebben we niet meer gezien. Uren dreeven we rond. Soms had ik lust me maar te laten zinken, maar dan zag ik u, moedertje en ik kreeg weer moed. En ik riep tot God om hulp... De storm bedaarde eindelijk en een Deensche visscher zag ons. We waren uitgeput en we wisten eigenlijk niet wat er met ons gebeurde, tot ik eenige weken later in een hospitaal mee. Die domoor heeft dan vergeten hem te posten. geschreven. Maar ge hebt den brief niet ontvangen, hoor ik... Ik gaf hem met een bediende van 't hospitaal mee. Die domoor heeft dan vergeten hem te posten. De consul zorgde dat we met een boot mee naar Duinkerke konden.

En Leon zou nog heel wat uurtjes vertellen...

Het geluk was in de hut teruggekeerd.

Wat al bezoekers kwamen er om naar Leon te luisteren!

Leon bleef toch visscher maar voer niet meer op IJsland.

Later trouwde hij met Klara en nam den vischhandel van haar vader over.

Moeder vond dit nog beter dan dat hij op zee zwalkte.

En zoo hebben we hier verteld hoe in De Panne gewaande dooden nog van IJsland terugkeerden, waarvan oude lieden soms nog spreken.

EINDE.

NAAR MOEDER.

In het stadje Waaldijk woonde de kruidenier Schindler met zijn vrouw en twaalf jarigen zoon Hans.

Er lag een zware druk op het huis. Vader was reeds eenigen tijd ziekelijk en moest nu voortdurend te bed blijven. Moeder verpleegde hem liefderijk, maar ze moest ook den winkel bedienen. En geld om een meid te houden had zij niet, want de klandizie was zeer verminderd. Moeder kende de zaken niet als vader. Zij werd bedrogen door sluwe handelaren. Deze leverden te duur of leverden minderwaardige artikelen. Zoo werden klanten ontevreden en gingen ze naar andere winkels.

Vader ziekte bracht ook veel onkosten mee. En beterde. Schindler nu nog maar, doch hij ging steeds achteruit.

Hans was nog geen dertien jaar toen vader stierf.

Na de begrafenis kwamen de kooplui, die geld moesten hebben. Ze toonden geen medelijden. En mevrouw Schindler was verplicht haar winkel te verkoopen.

En wat nu? Ze sprak met een kennis van vader, mijnheer Leeman, die ook een winkel had.

— Ga naar Amsterdam, zei deze en zoek een plaats in een groote zaak. Daar kunt ge uw brood verdienen.

Mevrouw Schindler besloot dit te doen.

— En wat gaat er met Hans gebeuren ? vroeg Leeman.

— O, ik neem mijn jongen natuurlijk mee.

— Maar dat kan niet...

— Ik zou geen leven hebben zonder mijn jongen bij me. En wat zou hij ook bedroefd zijn zonder zijn moeder. We hebben maar elkaar op de wereld.

Maar Leeman bracht haar onder het oog, dat Hans, die nog altijd groote zorg en toezicht behoefde, voor haar in de groote, vreemde stad maar een beletsel wezen zou om werk te krijgen en vooruit te komen.

— Uw eenig doel, zei hij, moet ginds werk en altijd maar werk zijn ! Zoodra ge den jongen meeneemt, zult ge hem aan vreemden moeten toevertrouwen. Mijn voorstel zou dus zijn, hem hier achter te laten. Ik wil hem nemen, en zal als een vader voor den jongen zorgen.

Deze toespraak maakte zulk een diepen indruk op mevrouw Schindler, dat zij besloot, den raad van den vriend te volgen.

Zij maakte zich voor de reis gereed. Hans was wanhopend, toen hij van moeders plannen hoorde en wilde in zijn smart van geen troost weten.

— Zoodra ik werk en brood gevonden heb, kom ik terug om u af te halen, zei moeder. Heb maar een tijd geduld. We zien elkaar spoedig terug en dan zullen we altijd bij elkaar blijven !

Zoo kwam de dag, dat Hans alleen in het stadje

achter bleef en zich in voor hem allerzwaarste toestand moest schikken : zonder zijn moeder te leven !

Hij zat dikwerf uren lang, wanneer hij uit school teruggekeerd was en zijn werk gemaakt had, in een hoek of sloop om hun vroeger woonhuis heen en dacht altijd aan de afwezige moeder.

Zij was zijn eerste gedachte als hij 's morgens ontwaakte, en het laatste woord waarmede hij, nadat hij zijn avondgebedje ten einde had, insliep, luidde : « Moe, lieve moe ! »

Haar beeld vergezelde hem overal en hij zocht het liefste de menschen op die graag van zijn moeder vertelden.

Na een paar weken zei mijnheer Leeman :

— Hans, ge zijt een flauwe jongen en ik zal u die streken afleeren.

— Maar ik verlang zoo naar moeder.

— Tut, tut, moeder, kan u niet gebruiken ; ik zal eens een flinken kerel van u maken. Ge zult in het pakhuis en in den winkel helpen.

En na school moest Hans een oud pak aantrekken en werken als een knecht. Hij voelde zich nog ongelukkiger. Dikwijls kreeg hij een scheldwoord en wel dra zelfs een klap. En 's avonds lag hij op zijn kamertje te schreien.

Nu toonde Leeman wat zijn bedoeling was geweest : een goedkoop knechtje te hebben.

Op zekeren dag brak Hans een steenen pot met si-

roop. Leemans was woedend. Hij greep Hans vast en gaf hem een vracht slagen.

Hans bloedde uit zijn hoofd. Hij werd naar zijn kamer gejaagd. Daar kwam vrouw Leeman bij hem. Ze wiesch zijn wonde uit, maar zei toch :

— Ge zijt een stoute jongen.

— Ik kon het niet helpen dat de pot te zwaar was. . .
Moeder sloeg me nooit.

— Zwijg over uw moeder ; ge moet dankbaar zijn, dat wij u in huis nemen.

Den volgenden dag hield Leeman Hans uit school thuis.

De eenige troost en de eenige vreugde voor den armen jongen waren de brieven, die zijne moeder uit Amsterdam aan hem schreef.

« Ik spaar alles op, om u toch maar gauw te kunnen halen. . . »

« Ik ben gezond en met mijn lot tevreden, want ik verdien als winkeljuffrouw in een groot magazijn zoo veel geld, dat ik zonder zorgen leef ».

Hans las elken brief dikwijls over ; die brieven vormden een schat voor hem. Hij kon niets schrijven van zijn leven, want Leeman las zijn brieven over.

« In October kom ik naar u toe », schreef moeder in haar laatsten brief, « en neem u naar Amsterdam mee ».

October kwam, maar moeder niet en er verliep een maand en nóg kwam er geen bericht van haar.

Hans werd onrustig en hoe langer hoe stiller, want

dag en nacht plaagde hem de vraag : « Wat zou moeder overkomen zijn, dat ze niet schrijft ? Zij zal erg ziek zijn ! »

Hoe ongelukkig voelde hij zich.

Mevrouw Schindler was inderdaad ziek geworden en werd daar zij alleen en zonder vrienden in Amsterdam was, in het gasthuis gebracht. Daar kreeg zij ze-nuwkoorts en toen zij weder bij zich zelve kwam, kwelde haar het verlangen naar haar jongen. En deze kwaal greep haar sterker aan dan de koorts. Eindelijk liet zij Hans door een medezieke schrijven : « Uw moeder is ziek, bid voor haar ! En kom, mijn jongen ! »

Deze brief deed den armen jongen vreeselijk ontstellen, en hij dacht sedert dit oogenblik aan niets anders : « Hoe kom ik bij mijn zieke moeder ? »

Toen raapte hij al zijn moed bijeen en zei tot meester Leeman : « Toe, laat me naar Amsterdam gaan. Ik ben zoo angstig en verlang zoo naar mijn moeder »,.

— Die ligt in 't gasthuis, antwoordde Leeman barsch, en heeft uw verzorging niet noodig. Wat zoudt ge in Amsterdam beginnen, als ge toch niet bij haar blijven kunt ? Geef die dwaze plannen op. Uw moeder zal ook zonder uw bezoek wel beter worden en het allerblijdste zijn, dat ik tevreden over u ben. Doch tot heden hebt ge mij daar nog weinig reden toe gegeven. Beter u, wees opgeruimd en niet terneergedrukt als een oud ventje.

Hans sloop met gebogen hoofd en bitter teleurgesteld de kamer uit en dacht er over na, aan wien hij

zich met zijn verzoek, om hem in de reis behulpzaam te zijn, zou kunnen wenden.

Maar hij mocht niet uitgaan om met vroeger kennissen te spreken. En in den winkel durfde hij niets te zeggen, want Leemans kon het hooren.

Sedert sprak hij geen woord meer over zijn voorgenomen reis, en meester Leeman was al blij, dat zijn huisgenoot weder « verstandig » geworden was, zooals hij lachend zeide.

Doch Hans dacht er nu meer dan ooit aan, want hij had zich zelven plechtig beloofd : « Ik moet mijn zieke moeder bezoeken en weerzien ».

Op zekeren morgen, toen het nog donker was, sloop hij met een bundeltje onder den arm, dat al zijn schatten bevatte, uit het huis en liep zoo snel als hij kon, door de leege straten van het stadje, totdat hij de poort bereikte.

Toen nam hij den straatweg die hem weldra op de groote heirbaan naar Amsterdam bracht. Hij wist volstrekt niet hoever Amsterdam van zijn stadje lag en dacht er ook niet aan, dat hij geen geld bezat.

Door bladerlooze bosschen en kale heivelden, langs eindelooze velden en weilanden, liep hij maar altijd voort. Zoo dikwijls hij iemand tegen kwam, vroeg hij « Hoe ver ben ik nog van Amsterdam ? »

Een ieder, wien deze vraag gedaan werd, keek den jongen verwonderd aan en antwoordde : « Wat wilt ge daar uitvoeren » ?

— Naar mijn moeder, gaf hij dan ten antwoord, die er ziek ligt.

Sommige menschen gevoelden bij deze woorden, medelijden en drukten hem eenig geld in de hand.

Met een hartelijk : « God zegene u ! » of « Goede reis ! » scheidden ze dan van hem en keken hem dikwijls vol deelneming aan.

De reis duurde verscheidene dagen.

Waar Hans voorbij kwam, in dorpen of langs hofsteden, vond hij medelijdende menschen, die hem onder dak namen, spijzigden en hem reisduits mee gaven. Als hij moe werd of de voeten hem zeer deden, zei hij bij zich zelven : « Haast-u toch, dat ge spoedig in Amsterdam komt. Moeder ligt misschien al te sterven ! »

En dan sprong hij op van den mijlsteen, waarop hij gerust had en haastte zich verder, totdat de vermoeidheid hem weer tot rusten dwong.

Het was in December. Plotseling viel nu de winter met sneeuwvlagen en ijzige stormen in en hulde het landschap in een wit kleed, zoodat voetgangers en voertuigen zich slechts met groote inspanning een doortocht konden banen.

Doch Hans trotseerde storm en sneeuw, die in zware vlokken van den hemel viel. Op zekeren avond naderde hij eene stad, wier lichtjes hij al in de verte zag schitteren.

Toen overviel den armen, dapperen jongen een vermoeidheid, die zijne ledematen verlamde en hem dwong zich in de sneeuw neer te zetten. Hij sloot de

oogen en sliep met de verzuchting in : « Ik wil naar Amsterdam, naar mijn zieke moeder ! »

Terwijl de knaap door den storm en sneeuw naar zijn moeder reisde, lag deze in het gasthuis en dacht altijd aan haar Hans.

Op zekeren morgen bracht de brievenbesteller een brief voor haar.

— Tijding van mijn kind ! riep ze en opende den brief. Zij las en zonk met een gil weder in hare kus-sens neer. Meester Leeman schreef haar : « Arme vriendin ! Uw Hans is heimelijk weggelopen. Nie-mand weet waarheen ! »

De tijding werkte zoo gevaarlijk, dat de zenuw-koorts terugkeerde en haar opnieuw zeer zwaar ziek deed worden. Zij verloor haar bewustzijn en zweefde tusschen dood en leven.

Alleen in de kamer, waar de zieke lag bleef het stil en duister, want de dokter had gezegd : « Ginds in de groote zaal worden de lichten voor den Kerst-boom aangestoken, en hier is een levenslicht op 't punt van uit te gaan ».

De schaduwen des doods breidden zich reeds over het gelaat der zieke uit ; hare handen pluisden kramp-achtig in haar deken en zonder ophouden kermde ze : « Hans, mijn jongen, waar zijt gij ? »

Daar opende zich plotseling de deur. Door eene pleegzuster binnengebracht, trad een jongen binnen en vloog naar 't bed der doodelijke zieke.

Deze sloeg nog eenmaal de moeder oogen op en zag

in zijn gezicht : een hemelsche lach vloog als zonne-schijn over hare strakke trekken.

De jongen sloeg hartstochtelijk zijn armen om haar heen en jubelde : « Moeder, lieve moeder ! »

Het was Hans, die gelukkig zijn moeder gevonden had.

Op dien dag trad de dokter aan haar bed, nam hare hand in de zijne en zei, nadat hij haar pols gevoeld had : « De vrouw is gered. Haar kind heeft haar nieuwe levenskracht gebracht ».

En de pleegzuster voegde erbij : « De liefde heeft den dood overwonnen ! »

Hoe kwam Hans, die toch op den straatweg bijna van koude omgekomen was, in Amsterdam en aan 't ziekbed zijner moeder ?

Wij zullen het u vertellen. Een reiziger had de laatste woorden van den jongen, die nabij het spoorweg-station te Hilversum in de sneeuw gezakt en ingeslapen was gehoord en hem medelijdend opgenomen. Nadat hij hem weder tot zijn bewustzijn gebracht en versterkt had, nam hij hem mee naar 't station en bracht hem zoo te Amsterdam. Zijn redder bezocht daar met hem de ziekenhuizen, tot ze eindelijk het gasthuis vonden, waar vrouw Schindler opgenomen was.

Hans lag op de knieën en kustte in vervoering de handen zijner moeder, die hem toefluisterde :

— Ik zal in 't leven blijven, hoor, en u nooit meer verlaten !

Rijkere zieken hoorden het verhaal en brachten een som geld bijeen voor moeder en kind. Hans mocht in het gasthuis blijven tot dat zijn moeder genezen was.

Moeder wist wat Leeman met haar jongen gedaan had. Ze schreef hem een kort scherp briefje. Maar de kerel antwoordde niet meer.

Hans ging weer naar school en na een paar jaar kon hij op een kantoor werken, en zoo was hij voor moeder een flinke hulp.

(Naar de Kindercourant).

WRAAK VAN EEN SLAAF.

Onze lezers weten zeker wel dat er vroeger een uitgebreide slavenhandel op Amerika bestond.

Voor ongeveer 400 jaar werd Amerika ontdekt, waarheen zich spoedig velen begaven, die hun geluk elders wilden beproeven ; vooral toen het algemeen bekend werd, dat er goud te vinden was. Zij hadden er evenwel rust noch duur en weinig lust in den zwaren arbeid welke vereischt wordt om de schatten uit te graven. De inboorlingen waren evenmin bekwaam voor zulk een werk. Men wist, dat de negers, die de heetste streken van Afrika bewonen, en die dus aan de warmte gewoon zijn, het meest geschikt voor dergelijken arbeid zijn. Hierdoor ontstond een handel die allerschandelijkst was. Men voerde negers door list en geweld uit hun vaderland weg, en verkocht ze in Amerika aan bezitters van landerijen. Ver van hun land, het zwaarste werk moeiende verrichten, en blootgesteld vaak aan de gruwelijkste mishandelingen van hun meesters en drijvers, sleten deze beklagenswaardige menschen een elendig leven.

In dien tijd erfde een Franschman, Duvan genaamd de tot nu toe in armoede had geleefd, een klein ver-

(1) Zie ons boekje : « Oom Tom », Nr 137.

mogen. Hij begaf zich naar het zoozeer geprezen Amerika, om daar zijn schat te vermeerderen. De fortuin was hem gunstig, en na weinige jaren was hij eigenaar van groote landgoederen en heer over meer dan honderd slaven. Met zijn rijkdom groeide ook de begeerte bij hem aan, om nog grooter schatten te bezitten. En hij deinsde voor geen middelen terug om die te verkrijgen. Zijn arme slaven moesten door den geldddorst van hun heer lijden, want door wreedheid wist Duvan hen te dwingen al hun krachten in te spannen; nauwelijks gunde hij de ongelukkigen des nachts eenige uren rust om hun krachten te herstellen.

Wanneer zij in een korten slaap hun lijden trachten te vergeten, werden zij door zijn opzichters gewekt en opnieuw tot hun vermoeienden arbeid gedreven.

Duvan zelf overtrof al zijn opzichters in wreedheid. Zijn hart bleef gevoelloos bij al het lijden dier ongelukkige arbeiders.

Op zekeren dag zag hij hoe een reeds bejaarde slaaf die in de brandende middagzon arbeidde, uitgeput bij zijn werk neerzank. Duvan ontstak in woede en zijn zweep opheffende, viel hij op den ouden man aan en sloeg hem zoolang, dat hij er zelf moe van werd. Na deze onmenschenlijke daad legde hij zich onder een boom te slapen. De arme slaaf echter moest met zijn striemen bedekt lichaam onder de hevigste pijnen zijn arbeid voortzetten.

Na eenigen tijd hield de oude neger even op en

wierp uit zijn bliksemend oog een woedenden kijk op zijn heer, die reeds ingeslapen was. Plotseling hief hij zijn spade op en liep zoo snel naar de plaats waar Duvan sliep, dat de in de nabijheid staande opzichter 't hem niet beletten kon.

Zou hij zich in dit oogenblik bloedig wreken? O, neen! Onder die zwarte huid klopte een edel hart.

Het scherp oog van den slaaf had ondekt hoe eene slang naar Duvan toekroop, en nog slechts een kleinen afstand van hem verwijderd was. En ge weet, dat er sommige slangen zijn, wier beet doodelijk is. Dit wist de slaaf en bedenkende, dat ieder oogenblik het gevaar vergrootte, ijldde hij er heen en met een fikschen slag doodde hij het giftige dier, vlak bij zijn heer.

Door het geraas ontwaakte Duvan. Hij zag den slaaf dien hij kort geleden zoo mishandeld had. Hij dacht dat deze hem met kwade bedoelingen genaderd was en sprong op om hem opnieuw en nu harder af te ramelen...

De slaaf viel op de knieën en zeide:

— Niet slaan, Massa! Ziehier, Mori het goed gemeend heeft.

Thans bemerkte Duvan de slang, die dood aan zijne voeten lag, en als door den bliksem getroffen stond hij onbeweeglijk. Hij besepte het gevaar waarin hij verkeerd had. En hoe versteend zijn hart ook was, hij moest de edelmoedigheid van den slaaf erkennen. Deze had toch maar weinige oogenblikken behoeven te wachten om hem aan een onvermijdelijken dood prijs

te geven en zich aldus te wreken. Zoo had hij zich van zulk een wreeden heer kunnen ontslaan.

Beschaamd stond Duvan tegenover den slaaf. Een edeler gevoel kwam in hem op. Hij reikte zijn redder de hand en gaf bevel, dat men hem dadelijk naar zijn hut zou brengen en daar goed verplegen. Ook schonk hij hem de vrijheid en belastte hem voortaan met eenig licht huiswerk.

Voortaan was hij een liefderijk heer voor zijn slaven, die hem liefkregen en eerden.

Maar de onmenschelijke slavernij bleef nog lang bestaan, tot edele mannen en vrouwen er een veldtocht tegen begonnen.
